

KRAJOWA RADA NOTARIALNA
WARSZAWA

Warszawa, dnia .....24.02.2012 r.

L.dz. 05/12/12

Szanowny Pan
Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

W odpowiedzi na pismo Pana Przewodniczącego z dnia 27 stycznia 2012 r. (BPS/KU-034/43/15/12), w załączeniu uprzejmie przesyłam uchwałę Krajowej Rady Notarialnej nr VII/6/2012 z dnia 3 lutego 2012 r. w sprawie opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo bankowe, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Z wyrazami szacunku i pozdrowień!

Przez
Krajową Radę Notarialną

Lech Borzowski

UCHWAŁA Nr VII/6/2012
Krajowej Rady Notarialnej
z dnia 3 lutego 2012 r.

w sprawie opinii o projekcie ustawy o zmianie ustawy
– Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo bankowe,
ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego
oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych

Na podstawie art. 40 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. ustawy - Prawo o notariacie (tj. Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz.1158, z późn. zm.) Krajowa Rada Notarialna

Krajowa Rada Notarialna wnosi następujące uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo bankowe, ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych, przesłanego przy piśmie Przewodniczącego Komisji Ustawodawczej Senatu RP z dnia 27 stycznia 2012 roku (znak BPS/KU-034/43/15/12).

W dniu 15 marca 2011 roku, w sprawie o sygnaturze P 7/09 po rozpoznaniu, z udziałem Sejmu oraz Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniu 1 marca 2011 roku, pytania prawnego Sądu Rejonowego w Toruniu: czy art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075), w związku z art. 244 § 1 i art. 252 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), w zakresie, w jakim nadaje moc prawną dokumentu urzędowego wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w postępowaniu cywilnym, jest zgodny z art. 2, art. 20, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok, w którym orzekł iż:

Art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229,

poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173 poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 226, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853, Nr 182, poz. 1228 i Nr 257, poz. 1724) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 131, poz. 1075), w związku z art. 244 § 1 i art. 252 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 20 Konstytucji.

W trzecim punkcie uzasadnienia tego wyroku, odnosząc się do skutków wyroku, Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną ze wskazanymi wzorcami tylko część normy prawnej nadającej moc prawną dokumentów urzędowych księgom rachunkowym banków oraz wyciągom sporządzonym na podstawie tych ksiąg w postępowaniu dowodowym w sprawach cywilnych, prowadzonych wobec konsumenta, gdy znajdują do nich zastosowanie art. 244 § 1 i art. 252 k.p.c. , podkreślając, iż zakres ten wynika z charakteru kontroli inicjowanej w trybie pytania prawnego i w konsekwencji ograniczonego zakresu orzekania. Art. 95 ust. 1 Prawa bankowego zawiera szerszą treść normatywną niż objęta wątpliwościami konstytucyjnymi sądu pytającego. Ze względu na związanie granicami pytania prawnego Trybunał orzekł o częściowej niekonstytucyjności art. 95 ust. 1 prawa bankowego. To znaczy, że wskazane w tym przepisie inne rodzaje oświadczeń i pokwitowań wystawianych przez banki w zakresie praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń nie tracą mocy prawnej dokumentów urzędowych i znaczenia, jakie nadaje takim dokumentom ustawodawca w poszczególnych dziedzinach prawa (np. cywilnym, administracyjnym czy karnym).

Takie sformułowanie zdaniem Krajowej Rady Notarialnej wyraźnie wskazuje na to, iż Trybunał Konstytucyjny dostrzegł również niekonstytucyjność innych przepisów ocenianych ustaw, w szczególności Prawa bankowego, które – także w ocenie KRN – w wielu innych miejscach w sposób naruszający konstytucyjną zasadę równości wobec prawa, wyraźnie uprzywilejowuje banki w stosunkach umownych z innymi podmiotami, będącymi klientami banków. Podmioty te, np. kredytobiorcy i osoby zabezpieczające wierzytelności banków w stosunku do ich klientów, jako uczestników obrotu cywilnoprawnego postawione są w związku z tym na pozycji słabszej od banków, co nie znajduje obecnie żadnego uzasadnienia i jak wskazano w uzasadnieniu cyt. wyroku – musi zostać uznane za relikty gospodarki nakazowo-rozdzielczej, a co najmniej za spuściznę stanu prawnego z czasów II Rzeczypospolitej, w którym (co słusznie) uprzywilejowaniu takiemu podlegał wyłącznie Bank Polski.

W związku z tym Krajowa Rada Notarialna wyraża pogląd, że nowelizacja Prawa bankowego powinna zostać rozszerzona w sposób likwidujący całkowicie wszelkie, jak wskazano wyżej: nieuzasadnione przejawy uprzywilejowania banków wobec innych uczestników obrotu cywilnoprawnego. Pełna realizacja zasady równości wobec prawa w tych stosunkach, zdaniem KRN oznaczać musi skreślenie w całości przede wszystkim następujących przepisów:

„Art. 95. 1. Księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń i mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych.

2. Czynność bankowa lub czynność zabezpieczająca wierzytelność banku stwierdzona dokumentem, o którym mowa w ust. 1, ma datę pewną od daty tego dokumentu.

3. Dokumenty, o których mowa w ust. 1, są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność dłużnika banku lub innej osoby ustanawiającej hipotekę na rzecz banku w celu zabezpieczenia wierzytelności dłużnika banku. Jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, zabezpieczenie może być dokonane przez złożenie tych dokumentów do zbioru dokumentów.

4. Do ustanowienia hipoteki, o której mowa w ust. 3, jest wymagane złożenie przez właściciela nieruchomości oświadczenia o ustanowieniu hipoteki na rzecz banku z zachowaniem formy pisemnej pod rygorem nieważności.

5. Przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio do ujawnienia w księdze wieczystej zmiany treści hipoteki i przeniesienia hipoteki w związku ze zbyciem wierzytelności bankowej oraz do dokonania wpisu hipoteki obciążającej użytkowanie wieczyste, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu oraz wierzytelność hipoteczną.

Art. 96. 1. Na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogą wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne.

2. W bankowym tytule egzekucyjnym należy oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Bankowy tytuł egzekucyjny należy opatrzyć pieczęcią banku wystawiającego tytuł oraz podpisami osób uprawnionych do działania w imieniu banku.

3. W przypadku egzekucji przeciwko kilku osobom lub z kilku części składowych majątku dłużnika można wystawić dalsze tytuły egzekucyjne.

Art. 97.1. Bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, powinno określać kwotę zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny, oraz termin, do którego bank może wystąpić o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Dłużnik może się również poddać egzekucji wydania rzeczy, w przypadku gdy ustanowiono zastaw rejestrowy lub dokonano przeniesienia własności w celu zabezpieczenia roszczenia.

3. Wniosek banku o nadanie klauzuli wykonalności, o której mowa w ust. 1, sąd rozpoznaje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od dnia jego złożenia.

Art. 98.1. Bankowy tytuł egzekucyjny może być także podstawą egzekucji przeciwko osobie trzeciej, gdy osoba ta przejmie dług wynikający z czynności bankowej, o której mowa w art. 97 ust. 1.

2. Jeżeli po dokonaniu czynności bankowej, o której mowa w art. 97 ust. 1, obowiązek spełnienia świadczenia przeszedł na inne osoby w wyniku spadkobrania lub przekształcenia osoby prawnej albo gdy zachodzi potrzeba egzekucji z majątku wspólnego małżonków, podstawą egzekucji może być tytuł wykonawczy oparty na bankowym tytule egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności nadaną przez sąd przeciwko tym osobom."

Zdaniem KRN dopiero dokonanie takiej nowelizacji Prawa bankowego zlikwiduje podstawową nierówność podmiotów w stosunkach cywilnoprawnych pomiędzy bankami, a innymi podmiotami, które także zawierają rozmaite umowy, z których wynikają zobowiązania niejednokrotnie większe niż wynikające z czynności bankowych, a nie korzystają dotąd z takiego uprzywilejowania.

Jednocześnie poddanie czynności wymienionych w przepisach proponowanych do skreślenia, kontroli sądów lub notariuszy zapobiegać będzie nadużywaniu przez banki dominującej dotąd ich pozycji.

Wielu ekonomistów oceniających przyczyny kryzysu finansowego roku 2008 roku w Stanach Zjednoczonych jednoznacznie wskazało, iż jedną z podstawowych przyczyn kryzysu spowodowanego między innymi udzielaniem kredytów osobom nie zdającym sobie sprawy z wagi dokonywanych czynności, spowodowany był całkowitym brakiem kontroli tych czynności przez „niezależnego prawnika”, który wyjaśniałby uczestnikom obrotu kredytowego charakter dokonywanych czynności, w szczególności zaciągania zobowiązań i ich konsekwencje (tak m.in. Robert J. Schiller w książce „The subprime solution”, Princeton University Press).

Dlatego też Krajowa Rada Notarialna oceniając pozytywnie proponowaną zmianę art. 95 ust. 1 Prawa bankowego, negatywnie ocenia bardzo wąski zakres zmian, zmierzających do zrównania sytuacji prawnej uczestników obrotu prywatnego. Nierozszerzenie zakresu tych zmian będzie zmarnowaniem szansy na ochronę interesów obywateli w ich relacjach z bankami, która zdaniem KRN byłaby ważniejsza i przyniosła większe efekty, niż np. walka o umożliwienie spłacania kredytów walutowych środkami płatniczymi nabytymi na rynku pozabankowym.

Tylko tytułem przykładu należy rozważyć propozycję zmiany art. 626⁵ Kodeksu postępowania cywilnego w ten sposób, że obecne brzmienie tego

przepisu powinno zostać oznaczone jako §1, po którym należy dodać §2 w brzmieniu:

„§ 2. W innych przypadkach cofnięcia wniosku o wpis sąd umarza postępowanie, o ile do wniosku zostanie załączone oświadczenie zawierające zgodę osoby, na której rzecz wpis ma nastąpić lub osoby, której prawo ma być wpisem dotknięte; oświadczenie tej osoby powinno zostać złożone w formie wskazanej w art. 31 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece.”

Proponowane brzmienie przepisu art. 626⁵ §2 Kpc jest de facto przywróceniem dawnego brzmienia art. 42 ust. 2 powołanej ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Dzięki przywróceniu tego przepisu klienci banków będą mogli zaoszczędzić olbrzymie środki finansowe, które obecnie są wydatkowane na „ubezpieczenie kredytu” w sytuacji, gdy takie ubezpieczenie nie jest uzasadnione żadną potrzebą prawną.

Prezes
Krajowej Rady Notarialnej
Lech Borzemski